

Хоптян Д. В.

група 5366, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв), dima129b@gmail.com

Трибулькевич К. Г.

д-р пед. наук, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), tribulkevich@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Розглянуто основні питання, пов'язані з виховною організацією роботи зі студентами у вищих навчальних закладах. Здійснено аналіз проблеми освіти студентів, обґрунтовано необхідність єдності виховання та освіти в університетах. Запропоновано напрями вдосконалення організації освітнього процесу у вищій школі.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, виховна робота, куратор, студент, студентське самоврядування.

The main issues related to the educational organization of work with students in higher educational institutions are considered. The problem of students' education is substantiated and generalized, the knowledge of the continuity of education and education at universities is proposed. Are offered directions of perfection of organization of educational process in high school.

Key words: higher educational institution, educational work, curator, student, student self-government.

Вступ. Проблема організації виховного процесу у ВНЗ є однією з найактуальніших у педагогічній теорії і практиці і спонукає педагогів до пошуку сучасних шляхів якісного вдосконалення виховання студентської молоді. ВНЗ за своїм статусом зобов'язані професійно готувати не тільки дипломованих фахівців, а й виховувати всебічно розвинених громадян, підготовлених до соціальної і професійної діяльності в сучасному суспільстві. З

огляду на це, акцент слід робити на формуванні у студентів духовно-моральних якостей як провідних для становлення майбутнього фахівця.

Застосовуючи у роботі сучасні техніки виховання, викладачі, куратори груп мають можливість істотно вплинути на формування у ВНЗ гуманного середовища як головного компонента особистісно-професійного розвитку майбутніх фахівців і сприяти актуалізації їх внутрішніх резервів для повноцінної творчої самореалізації в усіх сферах життєдіяльності.

Досвід інших країн підтверджує думку, що величезна роль належить освіті, її змісту, а також ефективним методам організації виховної роботи з студентами в ВНЗ. Проблема виховання майбутніх спеціалістів з вищою освітою на сьогодні стає все більш актуальною. Метою людства стає духовний саморозвиток особистості, на що наголошено в державних нормативних документах і актах. Зокрема, Закон України «Про вищу освіту» передбачає створення таких умов виховання та освіти, які забезпечували «можливість інтелектуального, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку особистості, що позитивно впливає на становлення вихованої та освіченої особистості» [1, с. 73].

Особливості виховної роботи та її проблему досліджують А. М. Алексюк, Б. Г. Ананьєв, Г. Г. Ващенко, В. В. Кошельник, А. І. Кузьмінський, В. Т. Лісовський, А. С. Макаренко.

Метою роботи є допомога організаторам виховного процесу у ВНЗ ґрунтовніше ознайомитися з засадами сучасної теорії й методики виховання, особливостями місця куратора студентської групи в управлінні позааудиторною діяльністю студентів. Завданням статті є узагальнення сучасної проблематики виховання студентів і визначення у ВНЗ основних напрямів удосконалення організації виховного процесу.

Також метою статті є аналіз сучасної системи виховної роботи з студентами, визначення шляхів вдосконалення організації освітнього процесу у вищій школі та узагальнення підходів до організації індивідуально-виховної роботи зі студентами вищого навчального закладу.

Реалізація завдання виховання особистості студента можлива лише за умови єдності трьох компонентів: виховання, розвитку та освіти. Але існує певна різниця в ролі підготовки та освіти у формуванні фахівця-спеціаліста: викладання діє на індивідуальний зміст діяльності, що сформовує навички, знання та здібності. Вік учня охоплює як пізнє дитинство, юнацький період і частину дорослої стадії формування і розвитку людини. Ця сторона характеризується найбільш сприятливими умовами для біологічного, психологічного та соціального розвитку. У цей проміжок часу найбільша швидкість пам'яті, реакція, пластичність у формуванні навичок. У особистості у даному періоді формування характеру та інтелекту є домінуючим. Моральні цінності та естетичні почуття активно розвиваються [3, с. 113].

У розвитку особистості студента велике місце займає робота над собою. Фізичне виховання дає результати тільки при активному прагненні студента до самовиховання і вдосконалення. Регулярна участь в спортивно-масових заходах протягом усього періоду освіти сприяє формуванню і вдосконаленню таких важливих професійних якостей, як загальна витривалість, оперативне мислення, емоційна стійкість, сміливість, рішучість, ініціативність, комунікабельність. Особистісні властивості, придбані на спортивних змаганнях, інтелектуальні, емоційно-вольові, комунікативні якості впливають на формування естетичних уявлень студента.

Виховання в університеті – цілеспрямований процес, який представляє собою нерозривну єдність об'єктивних умов і суб'єктивних чинників виховного впливу і взаємодії учасників цього процесу. Процес виховання здійснюється безперервно як під час навчальних занять, так і в позанавчальний час.

Засобами виховання виступають особистий приклад і авторитет викладача.

Основами виховної системи є демократизація університетського життя, гуманізація освіти, розвиток системи позанавчальної роботи зі студентами та студентського самоврядування. При цьому вирішальні зміни вузівського гуманістичного виховання студентів реальні, тільки якщо будуть реалізовані такі вимоги:

- гуманістична цілеспрямованість викладання всіх дисциплін навчального плану;
- утверджений індивідуальний підхід до майбутнього фахівця;
- збільшення ролі виховного впливу студентської групи та органів студентського самоврядування на всіх ланках, насамперед на рівні академічної групи ВНЗ.

Гуманізація повинна пронизувати процес освіти і виховання студента, реалізовуватися на основі спрямованої діяльності всіх структур університету: викладачів і студентів, кафедр, організаційних та управлінських підрозділів.

Основоположними елементами гуманітаризації системи освіти в університеті є:

- викладання великого спектра факультативних та обов'язкових курсів із гуманітарних і суспільних наук, введення природничо-наукових і технічних предметів в одну систему знань про суспільство, природу і людину;
- утвердження засад співробітництва і розвитку активності студентів у науково-дослідній та навчальній діяльності.

Гуманізація і гуманітаризація освіти сприятимуть формуванню у фахівців більш реальної та повної картини світу, що зіставляється з загальною цілю освіти та виховання культурної, освіченої людини.

Участь студентських колективів у позанавчальній діяльності в університеті забезпечує гарні умови для розкриття їх творчих здібностей, різнобічного розвитку та самореалізації, освоєння організаторських навичок.

Розвиток позаосвітньої виховної роботи в університеті реалізується за такими основними напрямками:

- залучення студентів до науково-дослідної роботи;
- організація дозвілля студентів, проведення спортивних та культурно-масових заходів;
- адаптація студентів молодших курсів до навчального процесу;
- формування здорового способу життя;
- патріотичне виховання.

Однією з найважливіших завдань підготовки фахівців із вищою освітою є розвиток у них творчих здібностей, пізнавальної активності.

Науково-дослідницька робота студентів здійснюється як система складних завдань, вирішення яких призводить до неперервного збагачення досвіду, особистісного та професійного самовизначення студентів.

Вирішення завдань освіти реальне тільки за умови загального підходу та залучення студентських органів самоврядування та викладачів ВНЗ. Організація виховної роботи повинна здійснюватися втілюється за участю ректора, куратора, органів студентського самоврядування, кафедри та безпосередньо діяльності студента, що формує повноцінну особистість. Вищий навчальний заклад повинен функціонувати на наступних принципах: системність процесу навчання; безперервність в освіті; єдність національної та загальної освіти; розвиток національної свідомості, набуття цінностей світової та української культури на всіх ланках життєдіяльності; гуманізація освіти; партнерство, взаємодія між викладачем і студентом, що позитивно сприяє поглибленому процесу освіти [2, с. 270].

Кафедра грає неабияку роль у реалізації навчальної програми. Кафедри планують, визначають цілі та завдання навчальної роботи. Принципи їх діяльності співзвучні з керуються принципами гуманітарної освіти в Україні, національною доктриною про розвиток освіти України в ХХІ ст., іншими нормативними документами.

Виховна робота кафедри реалізується в наступних напрямках: становлення професійних якостей фахівця; проведення професійно-орієнтаційної, культурно-виховної, інформаційно-просвітницької роботи серед студентів, розвиток у них інтелектуальних та творчих здібностей, участь в спортивно-оздоровчій, культурно-освітній та інших видах діяльності.

Куратор академічної групи інституту є суб'єктом виховної роботи. Куратор разом з студентами здійснює план виховної роботи на навчальний рік, який затверджує декан факультету або його заступник. Цей план обговорюється з радою факультету та з проректором із виховної роботи.

Діяльність куратора групи спрямована на: залучення студентів до наукової роботи, проведення національно-культурної роботи; розвиток здібностей та навичок особистості, їх повна реалізація в різноманітних видах діяльності; формування професійних якостей і культури сучасного фахівця; успадкування студентами духовного надбання українського народу; формування чіткої громадянської позиції та національної свідомості студента; спонукання студентів до активної протидії правопорушенням, проявам аморальності, застосування наркотичних речовин, куріння, вживання алкогольних напоїв [3, с. 457].

Провідне місце в системі формування повноцінної особистості студента повинні посідати позааудиторні форми виховання: діяльність творчих студій, наукових гуртків, конференцій, дискусійних клубів, зустрічей з акторами, письменниками, художниками тощо.

Висновок. Таким чином, організація виховної роботи у ВНЗ потребує постійного удосконалення, пошуку форм впливу на студентів, покращення і відпрацювання сучасних методик навчання і виховання. Виховання має носити творчий характер, орієнтуючись на проблеми, пов'язані зі специфікою кожного інституту. Традиційні види діяльності потрібно активізувати поруч із збереженням досягнень минулого. Важливе значення мають адміністрації ВНЗ і органи самоврядування, що повинні надавати належні умови для задоволення культурних потреб студентів, для їх розвитку і самореалізації. Випускники ВНЗ повинні бути не просто освіченими фахівцями, а людьми духовно багатими, творчими, із демократичним світобаченням.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта в Україні. Нормативна база. – К. : КНТ, 2006. – С. 40–93.
2. Кошельник В. В. Організація виховної роботи зі студентами у вищому навчальному закладі / В. В. Кошельник. – Вінниця : Гуманізм та освіта, 2010. – С. 267–271.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 485 с.

